

Aluetyyppi

kaupunkiympäristö

Arvot

asutushistoriallinen, sivistyshistoriallinen, sosiaalishistoriallinen, rakennusperinteinen, rakennushistoriallinen, arkkitehtoninen, kaupunkikuvallinen, maisemallinen

Arvojen perustelu

Alue muodostuu tiiviistä ja harvinaisen laajasta 1910–30-luvun sekä jälleenrakennusajan pientaloalueesta, koulualueista sekä pappilan alueesta. Tiheästi rakennettu pohjoisosa on syntynyt 1900-luvun alkuvuosikymmenillä, väljempi eteläosa 1940-luvulta alkaen. 1970-lukua uudempia rakennuksia Siirilässä on alueen itä- ja keskiosissa. Alueella on myös Terijoelta Lapualle siirrettyjä huvilarakennuksia tai niiden osia. Rakennuskanta on ajankohdilleen ominaista, pääosin puurunkoista, satulakattoista ja kooltaan vaatimatonta pientaloa ulkorakennuksineen. 1900-luvun alkupuolen rakennusrungot ovat todennäköisesti pääosin hirttä, 1950-luvulta alkaen rankorakenteisia ja sahanpurueristeisiä. Sodan jälkeen valmistunut rakennuskanta on pääosin tyyppitaloja, puolitoistakerroksisia ns. rintamamiestaloja, mutta joukossa on myös tiilirunkoisia vapaammin suunniteltuja kohteita. Asuinrakennukset sijaitsevat tiiviissä rivissä katutilan varrella, ulkorakennukset ovat enimmäkseen pihan puolella. Rakennuksia on muutettu ja korjattu eri aikoina. Jämpti asettelu ja pieni koko yhdistävät muuten yksilöllistä rakennuskantaa.

Koulukadun maisemaa hallitsee kaksi suurikokoista koulukokonaisuutta, Lapuan keskuskoulu (1.–6. luokat) ja Yläkoulu. Niiden toimintaan liittyy myös kadun varrella olevia vanhempia puurakennuksia. Koulupihoja vastapäätä Koulukadun eteläpuolella on 1960-luvun alun ortodoksinen rukoushuone. Rakennuskanta on vaihteittain 1920–1970-luvuilla rakennuttua ja väljästi asetettua. 1920–1950-lukujen rakennukset ovat rakennusaikansa mukaisesti laadukkaasti toteutettuja, edustuksellisia ja selvästi julkisen identiteettinsä kantavia, enimmäkseen tiilestä muurattuja rakennuksia. Tätä uudemmat rakennusvaiheet ovat pääsääntöisesti matalia ja sijoitettu taustalle. Alueella on lisäksi muutamia opetukseen liittyviä vanhempia puurakennuksia. Urheilukentän sirot, teräsrunkoiset katsomo ja selostuskoppi ovat ilmeikkäitä ja harkiten suunniteltuja hyötyrakennuksia ja -rakenteita.

Koulukadun pohjoispuoli alkoi muodostua koulualueeksi 1800-luvun lopulla, kun 1869 toimintansa aloittaneelle kansakoululle valmistui oma rakennus pappilan maalle vuonna 1871. Yhteiskoulu perustettiin 1904, ja oman talon se sai nykyisen yläkoulun paikalle vuonna 1907. Yhteiskoulun lisäksi Lapualla toimi 1915–1926 reaaliopisto, josta tuli vuonna 1925 pihapiiriin rakennettiin kaksikerroksinen, hirsirunkoinen opettajien asuntola (Puu-

koulu) ulkorakennuksineen. Vuosina 1955–1956 vanha koulurakennus peruskorjattiin ja laajennettiin luokkasiivellä, viidellä opettajien asunnolla ja vahtimestarin asunnolla. Kansalaiskoulu sai pohjoispuolelleen uudisosan vuonna 1958. Vanhaan Yhteiskouluun valmistui 1951 kolmikerroksinen, tiilirunkoinen laajennusosa. Vanha yhteiskoulu kuitenkin paloi samana vuonna, ja sen paikalle rakennettiin välittömästi kaksikerroksinen rakennusosa. Tilat peruskorjattiin 2000-luvulla. Ortodoksinen rakennettiin 1961–1962. Rakennuksessa oli kirkkotila ja talonmiehen asunto. Koulualueen kouluhistoria on pitkä ja koulut ovat vaikuttaneet merkittävästi Lapuan kehittymiseen. Yhteiskoulu oli perustamisen aikaan Etelä-Pohjanmaan ensimmäinen ja valtakunnallisesti ensimmäisiä maaseutukuntiin perustettuja oppikouluja. Koulut ovat myös vaikuttaneet Lapuan kirkonkylään kasvuun, ja mm. eteläpuolisen Siirilän omakotialueen syntyyn.

Siirilän entinen pappilarakennus sijaitsee Lapuanjoen ja Siiriläntien välisellä alueella, rakennuksen harja joensuuntaisesti. Rakennus on puolitoistakerroksinen hirsirakennus, jossa on korkea lasikuisti, päädyssä pieni kuisti ja joen puolella avokuisti. Siirilän uusi pappila navetoineen talousrakennuksineen ja puutarhoineen toimi virka-asuntona aina vuoteen 1984. Karhunan kristillisen kansanopiston tiloja alettiin rakentaa Siirilän pappilan lähiympäristöön 1987 ja pappilarakennuksen ja Siiriläntien välistä purettiin pois vanhoja talousrakennuksia. Pappilarakennus peruskorjattiin 1988 opiston tiloiksi. Siirilän pappilan on ulkoasultaan alkuperäisenä säilynyt 1850-luvun pappilarakennus, joka ilmentää 1800-luvun rakentamisvaikutteita ja jokivarsiasutusta.

